Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	17 Rk1
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2021/1814	2.3.2021

Viite
Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntopyyntö
Eduskunnan talousvaliokunnan lausuntopyyntö

Yhteyshenkilö
Hallintopäällikkö John Eriksson

Eduskunnan perustuslakivaliokunta
PeV@eduskunta.fi
Eduskunnan talousvaliokunta
Talousvaliokunta@eduskunta.fi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 22/2021 vp)

Ahvenanmaan maakunnan hallitus on saanut tiedon siitä, että majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti. Esitys annetaan perustuslain (731/1999) 23 §:n mukaisena tilapäisenä poikkeuksena perusoikeuksiin poikkeusoloissa. Kaikkien ravitsemisliikkeiden tilat suljettaisiin asiakkailta kolmen viikon määräajaksi niillä alueilla, joilla se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 8.3.2021 ja sen ehdotetaan olevan voimassa 28.3.2021 saakka. Kuultuaan Ahvenanmaan maakuntapäivien itsehallintopoliittista lautakuntaa maakunnan hallitus esittää seuraavaa:

Ensinnäkin maakunnan hallitus toteaa, että sitä ei ole Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 28 §:n 2 momentin ja 33 §:n mukaisesti kuultu esityksen valmisteluvaiheessa, ja että kattavan lausunnon antamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle varattu aika on nyt hyvin rajallinen. Talousvaliokunnan lausuntopyyntö ei myöskään täytä itsehallintolain 38 §:n ruotsinkielisiä asiakirjoja koskevia vaatimuksia.

Esityksessä ei myöskään ole perusteluja ja vaikutusarviota ehdotetun sääntelyn suhteesta itsehallintolakiin ja sääntelyyn sovellettavaan maakunnan lainsäädäntöön sekä itsehallintolain 30 §:n 9 kohdassa tarkoitettuun Ahvenanmaan maakunnan hallintotoimivaltaan ihmisten tarttuvien tautien osalta. Esityksessä ei myöskään ole epidemiologisia perusteluja sille, miksi ehdotettu sääntely, eli ravitsemisliikkeiden tilojen sulkeminen asiakkailta kolmen viikon määräajaksi, on välttämätöntä ja oikeasuhtaista Ahvenanmaalla.

Lisäksi maakunnan hallitus toteaa, että maakuntapäivillä on Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 13 ja 22 kohdan mukaan lainsäädäntövalta majoitus- ja ravitsemistoimintaa koskevissa asioissa. Tämän toimivallan nojalla Ahvenanmaan majoitus- ja ravitsemisliikkeistä säädetään majoitus- ja kestitystoimintaa koskevassa maakunta-asetuksessa (ÅFS 1996:49). Lainsäädäntövalta on pois sulkeva.

Suomen perustuslain 23 § ei itsessään anna eduskunnalle mahdollisuutta säätää lakeja tai antaa asetuksenantovaltuuksia valtioneuvostolle maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan

kuuluvista asioista. Säännös antaa vain oikeuden säätää poikkeusoloissa tilapäisiä poikkeuksia perusoikeuksista (ks. HE 60/2010 vp, s. 36).

Ahvenanmaalla on tartuntatilanteeseen perustuva tarve sulkea kaikkien ravitsemisliikkeiden tilat asiakkailta kolmen viikon määräajaksi. Tartuntojen ilmaantuvuus 14 viimeisimmän päivän aikana Ahvenanmaalla on 393/100 000. On myös tärkeää, että ahvenanmaalaiset majoitus- ja kestitysliikkeet saavat samat tuet kuin mitä valtakunnan vastaavat toimijat saavat sulkemisen ja toiminnan rajoitusten takia.

Lisäksi maakunnan hallitus toteaa, että nyt sovellettava lainsäädäntötekniikka on ongelmallinen, koska valtakunnan lainsäädäntöön otetaan myös Ahvenanmaata koskevia säännöksiä oikeudenaloilla, joista muuten säädetään maakunnan lainsäädännössä. Tämä herättää sekä juridisia että käytännön kysymyksiä. Ravitsemistoimintaa koskeva sääntely ei ole yhdenmukaista Ahvenanmaalla ja valtakunnassa, ja sen soveltamisala on erilainen Ahvenanmaalla kuin valtakunnassa, vrt. majoitus- ja kestitystoimintaa koskevan maakunta-asetuksen (ÅFS 1996:49) 3 § ja majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun valtakunnan lain 2 §. Siksi tästä voi syntyä tulkintaongelmia ja muita epäselvyyksiä, jotka maakunnan hallitus olettaa asianomaisten ministeriöiden siinä tapauksessa pystyvän selvittämään.

Lopuksi Ahvenanmaan maakunnan hallitus haluaa painottaa, että koska valtakunnan ja Ahvenanmaan välinen toimivallan jako nyt syntyneessä tilanteessa on epäselvä, poikkeusoloista ja Suomen perustuslain 23 §:n soveltamisesta on tarpeen säätää meneillään olevassa itsehallintolain uudistuksessa.

Maaneuvos Veronica Thörnroos

Varamaaneuvos Harry Jansson

TIEDOKSI:
Ahvenanmaan maakuntapäivät, itsehallintopoliittinen lautakunta
Työ- ja elinkeinoministeriö, laura.holkko@tem.fi ja kirjaamo@tem.fi
Oikeusministeriö, oikeusministerio@om.fi
Sosiaali- ja terveysministeriö, kirjaamo@stm.fi
Kansanedustaja Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi